

ΦΑΝΑΤΙΣΜΟΣ

Ευεργετικός φανατισμός: η αφοσίωση ε' ένα πρόσωπο, ε' ένα θεσμό
σε μια ιδέα, ένα θεσμό, μια θεωρία με νου και καρδιά

Καταστροφικός φανατισμός: η τυφλή προώθηση ε' ένα πρόσωπο, ιδέα,
δόγμα η οποία οδηγεί στην αβυσσό κάθε υγιούς απέναντι τους
και στο μίσος για τους υπαφρονούντες.

Δογματικός: Ο φανατισμός ευχρά στηρίζεται στο δογματικό δηλ
στην αξιωματική αποδοχή και διατύπωση απόψεων με απόλυτο τρόπο
με παράληλη απόρριψη κάθε ανάθεσης αγωγής.

ΜΟΡΦΕΣ - ΟΨΕΙΣ - ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ - ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Εθνικός φανατισμός: Φανατιοί πατριώτες θεωρούν ότι το έθνος
που ανήκουν είναι ανώτερο από άλλα - εφαιτίας της ιστορικής πορείας
και του πολιτισμού του - με αποτέλεσμα είτε να θεωρούν ότι οι αλλοεθνείς
αλλοιώνουν στις συμφέροντες πολιτικοποιημένες κοινότητες την πολιτιστική τους
παράδοση είτε ν' αρνούνται την κοινή ένταξη στην πολιτιστική στοι-
χείων στο έθνος τους πολιτισμό. Σε αυτές περιπτώσεις επιθυμούν να
επιβάλλουν « του ανώτερου πολιτισμού » τους στους άλλους λαούς.

Οργισμένος - πολιτικός φανατισμός: Άλλοι πάλι είναι φανατικά προση-
λωμένοι σε μεγάλες αξίες και ιδέες όπως είναι το δημοκρατικό ή πολι-
τικό δόγμα στο οποίο πιστεύουν. Φανατιοί του Ισλάμ ή άλλων αρι-
στερών ή δεξιών ιδεολογιών πιστεύουν ότι για τα προβλήματα που ακι-
μετωπίζει η κοινωνία στην οποία ζουν είναι οι αλλοεθνείς, οι αλλό-
δοξοί ή η κρατική εξουσία με αποτέλεσμα να θεωρούν τον έθνος
αρχίνα ενάντια τους υπό χρέος τους. Έτσι, εύκολα στρατολογούνται
από αντίστοιχες τρομοκρατικές οργανώσεις πραγματοποίησης τρομοκρα-
τικών χτυπήματα με δύρατα άδωτος ανθρώπων.

Σε κάθε κοινωνία, εφάπαξ, υπάρχουν πολίτες με φανατικές αναλήψεις.
Απεχθάνονται κάθε μορφής διαφορετικότητα. Άνδρες που θεωρούν τις Ju-
ραϊκές υπατώτερα όντα προορισμένα μόνο για την τεχνολογία, « ευνο-
λήπτοι διοικητές » που θεωρούν αγνώστους (παρίες) τους ομοφυλό-
φους, τους τοξικομανείς, τα άτομα με αναπηρίες, τους τσιγγάνους
και άλλες πληθυσμιακές ομάδες. Οι φανατικοί φανατιστές τους δημω-
ρούν πολλά προβλήματα στην καθημερινότητα τους, καταπατώντας
δικαιώματα τους.

Τέλος « καλά κρατεί » και ο αθλητικός φανατισμός: Προδοσιακά χίπε-
δα, υγιεινά γυμναστήρια αλλά και ματαστήματα, αυτοκίνητα, περιου-
σίες πολιτών, παραδίδονται κάθε τόσο στο έλεος φανατισμένων νεαρών
κυρίως ατόμων, των χούλιγκαν, οι οποίοι οπλισμένοι και επικίνδυνα,
χτυπάν με πέτρες, ρόπαλα και βαριά ανακείμενα οαδύποτε και οι
ποιονδήποτε βρίσκεται στο δρόμο τους, οι φανατισμένοι οπαδοί ανε-
παιχτο ομάδων ευημεύονται ευχρά σε μάχες, οι οποίες οδηγούν
σε αψιμαχίες και θανατηφόρα επεισόδια.

ΑΙΤΙΑ ΦΑΝΑΤΙΣΜΟΥ - ΒΙΑΣ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

Βασικό αίτιο του φανατισμού είναι το ελλείμμα παιδείας που παρατηρείται στην εποχή μας. Την ευθύνη γι' αυτό στη Δύση, έχει κυρίως η εκπαίδευση η οποία προωθεί τη χρησιμοθηρική αντίληψη για τη ζωή με αποτέλεσμα να "εξημερώνει" και όχι να "παιδεύει" τους νέους. Οι περισσότεροι αδιαφορώντας για τα ανθρωπιστικά μαθήματα και γενικότερα για πολιτιστικά αγαθά όπως το βιβλίο ή η τέχνη δεν αποκτών συστηματική μόρφωση. Χωρίς αυτήν όμως το μυαλό τους δεν διασφραζώνεται ώστε να διεκπεραιώνεται, να ακριβάζεται, να υψώνεται σιδηροπυλωναί οποιονδήποτε. * Αποδύονται, λοιπόν, φανατίζονται με ιδέες, δόγματα ή ανθρωπιάς. Από την άλλη στην Ανατολή, η φτώχεια που επιβραβεύει σε πολλές χώρες βτερει' από τους πολίτες τους την πρόσβαση στην ποιοτική εκπαίδευση, τα δευτερακτικά υαδρατώτα την αναγορεύουν στις ημελικές εώ αυταρχικές κυβερνήσεις ούτε και την δεσποδεταίν. Εύνοια, λοιπόν, απαίδευστοι υαυ διυριτοι ημ-θυσικοί φανατίζονται.

Παράλληλα η αδικία γεννά φανατισμό. Όσο ισχυρές χώρες του πλανήτη ιδιοποιούνται πλουτοπαραγωγικές πηγές φτωχών χωρών υαυα-δυνατόντες τις στην εφάραξη, όσο δανείζων αναητυσοόμενους και υηνανητυκτως ηαούς με όρους οικονομικής και πολιτικής υηοδού-δωσος, όσο δημαυρραν πολεμικές εστίες και υαταλαμβάνων ξε-να εδαφη για να διεκπερύνων τη σφαίρα επιρροής τους, όσο οι εθνικές κυβερνήσεις στις κατ' επιφάση δημαυρατικές χώρες της Δύσης δεν φραυότων ώστε οι πολίτες ν' απολαμβάνων τα δεσποδετημένα δικαιώ-ματα τους, όσο τα υωιωνικά προβλήματα ευθεωρέωνται υαυ διο-κωνόνται, τόσο οι αδικούμενοι φανατικά θα στρέφονται ενάντια των αδικούντων.

Τέλος, Οι ανισότητες που υφίστανται ηαμμοσφίως και υχεάζονται με τη φυλή, την εθνικότητα, την οικονομική κατάσταση, την κοινωνική θέση, το μορφωτικό επίπεδο, την επαγγελματική σταδιοδρομία, τη υωμιακή διαήηαση οδηγεί ^{ακόμα και} ~~καίτοι~~ αν' αυτους ηαυ τις υιώνων στην υιαδέτηα φανατικών απούων υαυ σε αναιμιουωνική ευηπεριφορά. Ο αυταρχικός εφάηηαυ, ηαυ παρατηρείται μεταξυ υρατών ηαυ την οικονομική τους ανάνητυξη, την επιστημονικο-τεχνολογική τους εφεύρηση, τους στρατω-υκαί εφοληθικούς, την υηερόχη αυόφη υαυ σε μεγάλες αημιακές διοργανώσεις, φανατίζει τας ηαούς με αποτέλεσμα τις κακές υχε-σεις ή τις εφενόηηες ευηυρούσεις.

* Ταυτόχρονα δεν διαραινίζονται με υγυηές υθιές αγίες...

Ο φανατικός άνθρωπος αφηρείται δογματισμός, προκαταλήψεις, στερεοτυπικές αντιλήψεις. Επιμένοντας στην αληθεία μόνο της προοπτικής του άσκησης αποδεικνύει ότι δεν διαθέτει λογική και υγιή διεύση με αποτέλεσμα εύκολα να παραχωρείται και να μαζοποιείται. Κυριαρχείται από μίσος και εφιάλεια γι' αυτές που θεωρεί εχθρούς και καταφέρεται εναντίον τους ασκώντας κάθε μορφή βίας. Ετσι αποκάλυπτεται ο εξαπλωμένος χαρακτήρας του αφού όρα σύμφωνα με τα ηνιά ένδοξα και ορθές. Απελευθερώνοντας ότι χειρότερο υφύει μέσα του, εξωτελίζει την αξιοπρέπεια του και διασπείρει την ψυχική του φατνιά και κρέμα εφινδύοντας ταχιά του εαυτού του να αξιοποιηθεί τις ικανότητες που διαθέτει ώστε να προσδώσει μιας και αναλώνεται σε αναπαράσεις, θυμωμένες και βανδαλισμούς.

ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Η αωριμότητα αλλά και η ανιδιότητα που διακρίνει τους φανατικούς ανθρώπους, τους περιθωριοποιεί. Οι ευνοητές τους προφανώς δεν επιδύσαν τη βύραση οποιασδήποτε σχέσης μαζί τους αλλά και οι ίδιοι επιζητούν τη συντροφιά των ομοίων τους με τους οποίους και θυμωτούν ομάδες, οργάνωσεις με επιτυχημένη δραστηριότητα. Καώς ευλαίει η επιμοιωσία, η ανάπτυξη κοινωνικών αρετών όπως η συνεργατικότητα και η αλληλεγγύη, ο σεβασμός στον νόμο και στον συνάνθρωπο, η κοινωνική ενοχή διαταράσσεται. Αυτομάτως αυτό το κλίμα μεταλλοδοξίας και εχθρότητας επισημαίνεται στις διάφορες σχέσεις, δυσχεραίνεται η επιμοιωσία μεταξύ των λαών, κατ'επέκταση η αλληλοδοξατοσύνη και ο αλληλοσεβασμός τους και υπονομεύεται η παγκόσμια ειρήνη.

Εξάλλου ο φανατισμός είναι αναρχικός παραγοντας της πολιτιστικής ανάπτυξης μιας κοινωνίας. Πρώτα-πρώτα όλοι είναι φανατικά προσηλωμένοι στην ιδέα της "αωτερότητας" του έθνους στο οποίο ανήκουν, αρνούνται τη γόνιμη ενταξη ξένων πολιτιστικών στοιχείων στον προγονικό τους πολιτισμό. Αρνούνται επίσης, τη συνεργασία με επιστήμονες ευμεταφυσμένων εδνιοτήτων με αποτέλεσμα να δυσχεραίνεται η παραγωγή γνώσης άποτοκο της οποίας είναι η τεχνολογική εξέλιξη προς όφελος της ανθρωπότητας. Τέλος κατατρέφονται μινη μετά τέχνης αφού ο φανατικός μισεί τα ξένα εθίμα ενώ στρατεύονται φανατικοί διανοούμενοι και καλλιτέχνες υπηρετώντας με τα έργα τους νοσηρά θρησκευτικά, πολιτικά και εθνικά ιδεολογήματα, υποδύοντας τόσο την ποιότητα του έργου τους όσο και τον πραγματικό ρόλο της τέχνης.

Τέλος, η ίδια η δικαιοκρατία δομαίνεται καθώς όπου υπάρχει φανατισμός υπάρχει και βία. Ετσι καταπατώνται οι νόμοι, υβρίζονται θεοί, καταστρατηγούνται τα δικαιώματα των πολιτών και επιβάται γενικότερα ένα καθεστώς τρόμου. Ο φανατισμός επίσης, διαταράσσει το ήλιο κλίμα που πρέπει να υπάρχει σε μία δικαιοκρατική πολιτεία ώστε πολίτες και πολιτικοί να εκφράζουν ελεύθερα τις απόψεις τους για τις κοινές υποθέσεις και να διεξάγεται ένας συνειδητός διάλογος.

ΤΡΟΠΟΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΦΑΝΑΤΙΣΜΟΥ

Το δυναμωμένο από τη γνώση ψαρό μπορεί να σπέντεται, αμφι-
βάλλει και αντιμετωπίζει κριτικά οτιδήποτε και οποιονδήποτε. Ταυτό-
χρονα είναι δυναμωμένο με υψηλές ηθικές αξίες και υψηλή πρό-
τυπα που νοσηματοδοτούν τη ζωή του. Έτσι δεν μπορεί να φανατισθεί.
Τι αυτό προτεραιότητα των εθνικών κυβερνήσεων παγκοσμίως πρέπει
να είναι η αναισθητική μορφή των λαών, ώστε ν' απαλλαχθούν
από δογματικούς και ηρωταταλμύεις και ν' αποκτήσουν πνεύμα
ελεύθερο και ανεπιτικό.

Η εμφάνιση της πολιτικής του ηγεμονισμού από τις ιεχόμενες χώ-
ρες του πλανήτη, η διαφοροποίηση σχέσεων αμοιβαίας συνεργασίας
με τις αναπτυσσόμενες και υπανάπτυκτες, η εφεύρεση δικαιών και
βιώσιμων λύσεων σε προβλήματα μεταξύ λαών που υποδοτούν το
φανατισμό και τις συμμαχίες, αλλά και ο ειδημαυρατισμός των
λαών της Δύσης, η ενίσχυση του κράτους πρόνοιας και η επί-
λυση κοινωνικών προβλημάτων ώστε να περιοριστούν οι ανισότητες
που φανάν τον φανατισμό, θα συμβάλλουν στη διαφοροποίηση ενός
νέου κόσμου που δεν θα κυβερνιέται από τη μεταλλοδοξία, το φόβο
και την βία.

Παράλληλα τα διεθνή ΜΜΕ οφείλουν να δώσουν το βήμα στους δια-
νοούμενους οι οποίοι θ' αναλύσουν τις ποικίλλες μορφές φανατισμού
στην εποχή μας, τα βαθύτερα αίτια του αληθ και τις τραγικές συ-
νέπειες του, ενεργοποιώντας τις εμφανιζόμενες σπειδασίες πολιτών
και αγένων. Από την άλλη, με την προώθηση ποιοτικών μορφωτικών
και γυμναστικών προγραμμάτων θα διαπαιθωθούν μορφωμένοι αν-
θρώπων που δεν θα παραγωγούνται από καθε γόμης φανατικούς.

Τέλος, κάθε άνθρωπος έχει χρέος να διατηρήσει την εσωτερική του
ελευθερία. Αυτό θα επιτευχθεί με την απόκτηση αυτογνωσίας δηλ
την επίγνωση κυρίως των αδυναμιών του που τον οδηγούν στην υστε-
ρήση φανατικών ανόγειων και συμπεριφορών ώστε να τις εξαλείψει.
Φρονύζοντας ταυτόχρονα με την αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου
του και την επαφή του με πολιτιστικά αγαθά όπως η μελέτη βί-
βλων και η επαφή με μορφές τέχνης θα καταστεί ένας μορφω-
μένος, κριτικά σκεπτόμενος, ηθικά ανέρετος άνθρωπος, που τίποτα
και κανείς δεν μπορεί να φανατίσει.

Προς το σχολείο θα διαμορφώσει ανθρώπους που δεν θα είναι
φανατικοί αλλά ανεκτικοί σε κάθε είδους διαφορετικό-
τητα.

ΑΝΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑ

Η Ανεκτικότητα εκφράζεται με τη δευτικότητα, την κατανόηση, το σεβασμό της διαφορετικότητας απόψεων, απόψεων, ομάδων, λαών.

ΑΞΙΑ

Ο άνθρωπος που είναι δευτικός στις διαφορετικές απόψεις είναι δευτικός, ε' αυτές. Εμβαδύνει στις απόψεις των άλλων ασκώντας κρίση ή ευνοιοφρόνητα με αναπροτάσεις, διευρύνοντας τον τρόπο σκέψης του. Καθώς το μάλο του διακρίνει με τη ψυχή, ευέπτεται, ακριβάρχει απελευθερώνοντας το πνεύμα του από προαταλήψεις, δογματισμούς και φανατισμό και αποκτά ηγατία αντίληψη του κόσμου που τον περιβάλλει.

Ταυτόχρονα καθώς είναι ανεκτικός σε καθε είδους διαφορετικότητα, διατηράει μια ηθική προσωπικότητα θωρακισμένη με υγιείς ηθικές αξίες, όπως ο Ανδρως, το μέτρο, ο σεβασμός και υψηλή πρότυπα που νομιματοδοτούν τη ζωή του. Συνεπώς η ανεκτικότητα είναι υαδοριστικός παράγοντας για τη διασφάλιση της εσωτερικής ελευθερίας του ανθρώπου στη σύγχρονη εποχή της πνευματικής και ηθικής παρακμής.

Τέλος η πνευματική καλλιέργεια ως ανόρροια της ανεκτικότητας δίνει το έναυσμα για την απόκτηση αυτογνωσίας. Μέσα από τις διαφορετικές απόψεις, συχνά ευνοιοφρονητα με την προσωπική μας ανεπάρκεια. Αυτό μας ευαισθητοποιεί και προσπαθούμε να χωρίσουμε τον εαυτό μας. Μέσα από την ευστηματική αυτοκριτική προσπαθούμε να περιορίσουμε, να ελέγξουμε ή να εξαλείψουμε ελαττώματα, αδυναμίες, και πάθη και να γίνουμε καλύτεροι άνθρωποι.

ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Εφαρτά, όταν υπάρχει ανεκτικότητα σε καθε είδους διαφορετικότητα εθνική, θρησκευτική, οικονομική, πολιτική μεταξύ των πολιτών μιας κοινωνίας αλλά και μεταξύ των λαών, τότε διαμορφώνονται καλές σχέσεις. Η υαλοπροσάρτη διαδραση που διακρίνει τους ανθρώπους τους υαεί, στην αλληλογνωριμία, στην αλληλοκατανόηση και στον αλληλοσεβασμό με αποτέλεσμα να αίρονται τυχόν προαταλήψεις και να αναπτύσσονται αρετές όπως η εωεργατικότητα και η αλληλεγγύη που είναι απαραίτητες για την επίλυση συλλογικών προβλημάτων και την επίτευξη κοινών στόχων.

Η ανεκτικότητα μαρίστα στην εθνική και πολιτιστική ετερότητα θα επιτρέψει την ενδυνάμωση των εθνικών πολιτισμών με τη κρίση διακρίση αφομοίωση νέων πολιτιστικών στοιχείων. Γεγονός επίσης, θα είναι η εωεργατικά επιστημονική διαφορετικών εθνοσότητων που θα διευκολύνει την παραγωγή της γνώσης, ανόσω της οποίας είναι η τεχνολογική εξέλιξη προς όφελος της ανθρωπότητας. Τέλος, δεν θα υρηφεται ανόσοι και καλλιτέχνες με τα έργα τους νοσηρά θρησκευτικά, πολιτικά και εθικά ιδεολογήματα, νοσηώντας την ποιότητα του έργου τους όσο και τον πραγματικό ρόλο της τέχνης.

Τέλος, η ανεπιτικότητα είναι απαραίτητη για την εύρυθμη λειτουργία της δικαιοσύνης - σε μια εποχή έντονης κρίσης της - καθώς αποτελεί προϋπόθεση τόσο για τη διεξαγωγή γόνιμου διάλογου μεταξύ πολιτικών αλλά και μεταξύ πολιτών και πολιτικών για τις κοινές υποθέσεις όσο και για τη διατήρηση του ήπιου κλίματος που είναι αναγκαίο ώστε όλοι να εκφράζονται ελεύθερα τις απόψεις τους και να συμβατεύουν στις πολιτικές διαδικασίες.